

Ευαγόρας Παλληκαρίδης: 66 χρόνια από τον μαρτυρικό θάνατό του για την ελευθερία της Κύπρου

/ [Αφιέρωματα](#) / [Γενικά Θέματα](#)

Στον αγώνα και στην ηρωική μορφή του [Ευαγόρα Παλληκαρίδη](#) με αφορμή την 66η επέτειο του μαρτυρικού θανάτου του (σ.σ. τα μεσάνυκτα στις 13-ξημερώματα 14 Μαρτίου του 1957), αναφέρθηκε η εξαδέλφη και «βαφτισιμιά» του μεγάλου αγωνιστή Ελευθερία Παντελίδου στο Πρακτορείο «Ορθοδοξία» ([ope.gr](#)). Αξιοσημείωτο είναι ότι ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης απαγχονίστηκε σε ηλικία μόλις 19 ετών και ήταν ο νεαρότερος αλλά και ο τελευταίος αγωνιστής που απαγχονίστηκε από τους Βρετανούς.

Ακούστε τα όσα ανέφερε στην τηλεφωνική συνέντευξη και τον δημοσιογράφο του [ope.gr](#), Αντώνη Μακατούνη:

«Ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης ήταν πρώτος μου ξάδελφος, η μητέρα του και η μητέρα μου ήταν αδελφές. Για αυτό από εκεί πηγάζει το ότι ήθελε να με βαπτίσει. Ήταν ένας αθλητικός τύπος, γεμάτος ζωντάνια, είχε πάρα πολλά χαρίσματα. Ήταν ευαίσθητος και είχε μία μεγάλη επιθυμία να δει την πατρίδα του ελεύθερη» ανέφερε η κα **Ελευθερία Παντελίδου** αρχικά και μεταξύ άλλων.

Εν συνεχεία προσθέτει, μεταξύ άλλων, «Από την ημέρα που γεννήθηκα εξέφρασε την επιθυμία να με βαπτίσει... Το βράδυ πριν οδηγηθεί στην αγχόνη έγραψε γράμμα στη μεγαλύτερη αδελφή του στη Γεωργία -μαζί με ένα ποίημα που έγραψε για εμένα- έκανε μία κατάθεση ψυχής και της έγραψε ότι δεν πρόλαβα να την βαπτίσω, θέλω να το κάνεις εσύ. Το όνομα που θα της δώσεις θέλω να είναι πεντασύλλαβο και να θυμίζει εκείνη για την οποία ήρθα ως εδώ, εκείνη για την οποία ο ποιητής Διονύσιος Σολωμός έγραψε (σ.σ. Ελευθερία). Θα περνούσε από λογοκρισία το γράμμα για αυτό δεν έγραψε τη λέξη ελευθερία».

Είναι ο ήρωάς μου

«Είναι το ίνδαλμά μου, ο καθοδηγητής μου, ο ήρωάς μου. Δεν έχω λόγια να εκφράσω αυτά που νιώθω για εκείνον» καταλήγει, μεταξύ άλλων, η εξαδέλφη του Ευαγόρα Παλληκαρίδη μέσα σε έντονη συγκινησιακή φόρτιση.

Βιογραφία

Αναλυτικότερα και σύμφωνα με τη Wikipedia ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης (Τσάδα Πάφου, 26 Φεβρουαρίου 1938 – Λευκωσία, 14 Μαρτίου 1957) γεννήθηκε στην Τσάδα της Πάφου, στις 26 Φεβρουαρίου 1938. Ήταν το τέταρτο παιδί της οικογένειας του Μιλτιάδη. Στην οικογένεια του Ευαγόρα ανήκει – δεύτερος ξάδερφος – και ο Στέλιος Μαυρομμάτης.

Πέρασε τις 6 τάξεις του Δημοτικού σχολείου με άριστα. Την 1η Απριλίου 1953, ο Ευαγόρας πρωταγωνιστεί σε διάφορες διαδηλώσεις κατά της Αγγλοκρατίας στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, στις 2 Ιουνίου θα γινόταν η στέψη της Βασίλισσας Ελισάβετ Β΄. Στην Βρετανική Αυτοκρατορία και σε όλες τις αποικίες γίνονταν προετοιμασίες για το μεγάλο γεγονός. Στην Πάφο στο «Ιακώβιο Γυμναστήριο» αναρτάται η σημαία του Ηνωμένου Βασιλείου, γεγονός που εξοργίζει τους μαθητές. Παραμονή της στέψης, οι μαθητές της Πάφου και οι φοιτητές του Λιασιδίου Κολεγίου οργάνωσαν διαδήλωση με αίτημα να υποσταλεί η βρετανική σημαία και να εκκενωθεί το γήπεδό τους από στρατιώτες και αστυνομικούς. Ο 15χρονος, τότε, Ευαγόρας αναρριχάται στον ιστό, κατεβάζει και σκίζει την

σημαία: το γεγονός αυτό έδωσε το έναυσμα για επέκταση των διαδηλώσεων.

Οι μαθητές και το πλήθος συγκρούονται με την αστυνομία, η οποία ενισχύεται από Τούρκους. Ο διοικητής στέλνει διαταγή να αποσυρθούν οι αστυνομικοί, γιατί δεν έπρεπε η στέψη της βασίλισσας να αμαυρωθεί με αίμα. Έτσι οι μαθητές παρέσυραν ό,τι είχε σχέση με τους εορτασμούς για την στέψη. Η Πάφος έγινε το μόνο μέρος όπου δεν γιορτάστηκε η στέψη. Ο Ευαγόρας συνελήφθη, αλλά αφέθηκε ελεύθερος λόγω της μικρής του ηλικίας.

Σε ηλικία 17 χρόνων, ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης εγκατέλειψε το σχολείο και εντάχθηκε στις αντάρτικες ομάδες της ΕΟΚΑ. Στις 17 Νοεμβρίου 1955 οι μαθητές του Γυμνασίου συγκεντρώθηκαν και προετοιμάζαν μια διαδήλωση από τις γνωστές που οργάνωνε η ΑΝΕ (Αλκιμος Νεολαία ΕΟΚΑ) ως αντιπερισπασμό. Οι στρατιώτες είχαν διαταγή να πυροβολήσουν αδιάκριτα τους διαδηλωτές. Ο Ευαγόρας συλλαμβάνεται και οδηγείται στο δικαστήριο με την κατηγορία ότι συμμετείχε παράνομα σε οχλαγωγίες. Ο Ευαγόρας δεν παραδέχτηκε την κατηγορία και η δίκη αναβλήθηκε για τις 6 Δεκεμβρίου. Ήταν η αρχή του τέλους. Μια μέρα πριν τη δίκη, μπαίνει κρυφά στο σχολείο και αφήνει στην έδρα ένα σημείωμα:

Παλιοί συμμαθηταί,

Αυτή την ώρα κάποιος λείπει ανάμεσά σας, κάποιος που φεύγει αναζητώντας λίγο ελεύθερο αέρα, κάποιος που μπορεί να μη τον ξαναδείτε παρά μόνο νεκρό. Μην κλάψετε στον τάφο του, Δεν κάνει να τον κλαίτε. Λίγα λουλούδια του Μαγιού σκορπάτε του στον τάφο. Του φτάνει αυτό ΜΟΝΑΧΑ.

Θα πάρω μίαν ανηφοριά θα πάρω μονοπάτια
να βρω τα σκαλοπάτια που παν στη Λευτεριά.

Θ' αφήσω αδέρφια συγγενείς, τη μάνα, τον πατέρα
μεσ' τα λαγκάδια πέρα και στις βουνοπλαγιές.

Ψάχνοντας για τη Λευτεριά θα 'χω παρέα μόνη
κατάλευκο το χιόνι, βουνά και ρεματιές.

Τώρα κι αν είναι χειμωνιά, θα 'ρθει το καλοκαίρι
Τη Λευτεριά να φέρει σε πόλεις και χωριά.

Θα πάρω μίαν ανηφοριά θα πάρω μονοπάτια
να βρω τα σκαλοπάτια που παν στη Λευτεριά.

Τα σκαλοπάτια θ' ανεβώ, θα μπω σ' ένα παλάτι,
το ξέρω θαν απάτη, δεν θαν αληθινό.

Μεσ' το παλάτι θα γυρνώ ώσπου να βρω τον θρόνο,
βασίλισσα μια μόνο να κάθεται σ' αυτό.

Κόρη πανώρια θα της πω, άνοιξε τα φτερά σου
και πάρε με κοντά σου, μονάχα αυτό ζητώ.

Γειά σας παλιοί συμμαθηταί. Τα τελευταία λόγια τα γράφω σήμερα για σας. Κι όποιος θελήσει για να βρει ένα χαμένο αδελφό, ένα παλιό του φίλο, ας πάρει μian ανηφοριά ας πάρει μονοπάτια να βρει τα σκαλοπάτια που παν στη Λευτεριά. Με την ελευθερία μαζί, μπορεί να βρει και μένα. Αν ζω, θα μ' βρει εκεί.

Στις 18 Δεκεμβρίου 1956 μαζί με άλλους δύο συναγωνιστές του μετέφεραν όπλα και τρόφιμα από τη Λυσό. Ξαφνικά βρέθηκαν αντιμέτωποι με βρετανική περίπολο. Οι δύο συναγωνιστές του Ευαγόρα κατάφεραν να διαφύγουν, αλλά ο ίδιος συνελήφθη. Στην κατοχή του είχε ένα οπλοπολυβόλο Μπρεν γρασσαρισμένο. Ήταν συνεπώς ανέτοιμο για να χρησιμοποιηθεί. Επίσης κουβαλούσε 3 γεμιστήρες γεμάτες.

Κατηγορήθηκε για κατοχή και διακίνηση οπλισμού και μεταφέρθηκε στη Λευκωσία και η δίκη ορίζεται για τις 25 Φεβρουαρίου. Στη δίκη του, ο Παλληκαρίδης δεν άφησε περιθώρια στους δικηγόρους του να τον υπερασπιστούν, αφού παρά τις αντιρρήσεις τους παραδέχθηκε την ενοχή του:

Γνωρίζω ότι θα με κρεμάσετε. Ό,τι έκαμα το έκαμα ως Έλληνα Κύπριο που ζητεί την Ελευθερίαν του. Τίποτα άλλο.."[2][3]

Την επόμενη μέρα της καταδίκης του Παλληκαρίδη, οι μαθητές του Γυμνασίου Πάφου απείχαν από τα μαθήματά τους σε ένδειξη διαμαρτυρίας και έστειλαν τηλεγράφημα στον Τζον Χάρντινγκ, με το οποίο του ζητούσαν να απονεμηθεί χάρη στον Ευαγόρα. Όλος ο κόσμος αρχίζει μια προσπάθεια να σώσει τον νεαρό μαθητή. Η ελληνική κυβέρνηση προσπαθεί να αποτρέψει την εκτέλεσή του. Η Κυπριακή αδελφότητα Αθηνών ζητά προσωπική παρέμβαση του βασιλιά Παύλου. Η Βουλή των Ελλήνων στέλνει τηλεγραφήματα προς την Βουλή των Κοινοτήτων και τα Ηνωμένα Έθνη. Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος Δωρόθεος ο Χωρεπίσκοπος Σαλαμίνας Γεννάδιος, ο δήμαρχος Λευκωσίας κ. Δέρβης, 40 Εργατικοί Βρετανοί βουλευτές, συντεχνίες, ο Αρχιεπίσκοπος Νοτίου Αφρικής Νικόδημος, ο Αμερικανός Γερουσιαστής Fulton, απλοί πολίτες προσπαθούν να ματαιώσουν αυτή την εκτέλεση. Ο Χάρτινγκ όμως και η βρετανική διπλωματία

απορρίπτει την απονομή χάριτος.[4]

Απαγχονίστηκε στις 14 Μαρτίου 1957, σε ηλικία μόλις 19 ετών. Ήταν ο νεαρότερος αλλά και ο τελευταίος αγωνιστής που απαγχονίστηκε από τους Βρετανούς.

Ο τάφος του βρίσκεται στα Φυλακισμένα Μνήματα στη Λευκωσία.

Παραπομπές

1 «Identifiants et Référentiels». (Γαλλικά) IdRef. Agence bibliographique de l'enseignement supérieur. Ανακτήθηκε στις 14 Μαΐου 2020.

2 United States Congress, Committee on Foreign Affairs (1967). Hearings. U.S. Govt. Print. Off. σελ. 15.

3 «Amendment to the Anglo-American Financial agreement.». 1957, σελ. 15. Ανακτήθηκε στις 2007-10-01.

4 «Τότε που η Ελισάβετ αρνήθηκε τη χάρη στον Ευαγόρα Παλληκαρίδη - Οι εκτελέσεις των Κυπρίων αγωνιστών». cnp.gr. Ανακτήθηκε στις 10 Σεπτεμβρίου 2022.

Διαβάστε επίσης:

[Η θηλιά του Ευαγόρα Παλληκαρίδη που φωνάζει για πάντα παρών](#)

[Η αδελφή του Ευαγόρα Παλληκαρίδη μιλά αποκλειστικά στο ope.gr για τον ήρωα που θυσίασε τη ζωή του για την Κύπρο](#)

[ope.gr](#)